

Микола ПАНТЮК,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) pantyuk.m@bigmir.net

Лілія СТАХІВ,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна, Дрогобич) liliastahiv@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА КАФЕДРИ – ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА (35-РІЧЧЮ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ)

У статті розкрито зміст, форми та методи організаційно-методичної роботи кафедри педагогіки та методики початкової освіти. Авторами акцентовано увагу на використанні організаційно-методичної роботи у ефективному здійсненні навчально-виховному процесу у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: організаційна робота, методична робота, кафедра педагогіки та методики початкової освіти, майбутні педагоги.

Літ. 3.

Mykola PANTYUK,

Doctor of pedagogic sciences, profesor, manager of department of pedagogic and methods of primary education department Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) pantyuk.m@bigmir.net

Lily STAKHYV,

PhD in Pedagogic sciences, associate professor of department of pedagogic and methods of primary education Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University (Ukraine, Drohobych) liliastahiv@ukr.net

ORGANIZATIONALLY-METHODICAL WORK OF DEPARTMENT: THE WAY TO PROFESSIONAL GROWTH OF FUTURE TEACHER (devoted to 35th Anniversary of the Department of pedagogic and methods of primary education)

Maintenance, forms and methods of organizationally-methodical work of department of pedagogic and methods of primary education are exposed in the article. Attention is accented on the use of organizationally-methodical work in effective realization of education process in higher educational establishments.

Key words: organizational work, methodical work, department of pedagogic and methods of primary education, future teachers.

Ref. 3.

ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКАЯ РАБОТА КАФЕДРЫ – ПУТЬ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ РОСТУ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА (35-ЛЕТИЮ КАФЕДРЫ ПЕДАГОГИКИ И МЕТОДИКИ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ПОСВЯЩАЕТСЯ)

В статье раскрыто содержание, формы и методы организационно-методической работы кафедры педагогики и методики начального образования. Авторами акцентировано внимание на использовании организационно-методической работы в эффективном осуществлении учебно-воспитательного процесса в высших учебных заведениях.

Ключевые слова: организационная работа, методическая работа, кафедра педагогики и методики начального образования, будущие педагоги.

Лит. 3.

Постановка проблеми. Модернізація суспільства викликає необхідність реформування, нововведень в освіті, якісної підготовки учительських кадрів, зокрема й учителів початкових класів. Професійна підготовка учителя залежить від багатьох складників: стандартизації, змісту, технологій навчання тощо. Головний сенс розробки та впровадження сучасних стандартів педагогічної освіти полягає у створенні умов для досягнення мети – підвищення її якості, досягнення нових освітніх результатів. Тому професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів залишається актуальною науковою і практичною проблемою.

Аналіз досліджень. Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволяє стверджувати, що фундаментальні проблеми теорії педагогічної підготовки, діяльності учителя початкової школи досліджено у працях Н. Бібік, В. Боднаря, О. Савченко, Л. Хомич та ін. Зокрема, В. Боднар висвітлює психолого-педагогічні чинники формування особистості майбутнього учителя у педагогічному ВНЗ [1]. Систему психолого-педагогічної підготовки учителя початкових класів розкрито у наукових розробках Л. Хомича [3]. Наукові дослідження з проблем початкової школи, проведені із учителями та ВНЗ, є висвітлені у науковій статті на тему «Інтерактивне навчання молодших школярів у контексті інтеграції науки і практики» (автори М. Пантюк, Л. Стахів) [2].

Мега статті – розкрити важливість організаційно-методичної роботи як важливий шлях до професійного зростання педагога.

Виклад основного матеріалу. У вищому навчальному закладі кафедра є основним осередком, який забезпечує якісну підготовку спеціалістів та здійснює навчальну, наукову, методичну, виховну та організаційну види діяльності. Детальніше зупинимося на організаційно-методичній роботі кафедри педагогіки та методики початкової освіти та її використанні у підготовці майбутніх учителів початкових класів.

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти створена у вересні 1980 року (наказ № 255 від 08.09.1980 р.) і називалася кафедра педагогіки і методики початкового на-

вчання. Фундаторами кафедри були Г. О. Арутюнова, А. С. Зимульдінова, М. М. Проць, С. Р. Катинський, Л. Г. Лагохіна, М. С. Кордиш, К. О. Яскевич, С. В. Курдидик, А. В. Фок, Н. П. Сергієнко. Від дня заснування до 2013 р. кафедру очолював кандидат педагогічних наук, доцент, а згодом професор Дмитро Васильович Луцик. Стиль і методи роботи кафедри визначалися як результативністю учительської діяльності низки викладачів, так і творчим підходом до оптимального підбору форм та методів у здійсненні ефективності навчально-виховного процесу у ВНЗ.

Відповідно до наказу № 102 від 26.06.1989 р. кафедру педагогіки і методики початкового навчання перейменовано на кафедру методики гуманітарних дисциплін, у 2006 р. (наказ № 376 від 31.08.2006 р.) в результаті реорганізації (поділу на дві кафедри) повернуто назву «педагогіки та методики початкового навчання», а з 2014 року згідно з наказом № 579 від 22.11.2013 р. її перейменовано на кафедру педагогіки та методики початкової освіти, яку очолює доктор педагогічних наук, професор, член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки, головний редактор Міжвузівського збірника наукових праць молодих вчених «Актуальні питання гуманітарних наук» Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, член редколегії наукового збірника «Благодійність, філантропія та соціальна робота» Державної технічно-економічної вищої школи ім. кс. Бернарда Маркевіча в Ярославі Микола Павлович Пантюк.

Викладацький колектив кафедри постійно удосконалював себе у сфері навчально-виховного процесу, усвідомлюючи, що лише високий професійний і науково-методичний рівень може забезпечити якісну підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності. Зокрема, колектив щорічно оновлював зміст освіти, надаючи йому національного спрямування, гуманістичної та демократичної сутності. Питання підвищення наукового та методичного забезпечення навчально-виховного процесу завжди були в полі зору усіх викладачів кафедри. Цій меті підпорядковувалися методичні семінари для викладачів, відкриті лекції, семінарські та практичні заняття, самоосвіта, застосування найбільш прогресивних педагогічних технологій у процесі підготовки учительських кадрів. Викладачі практично відмовилися від інформаційно-репродуктивних методів навчання, усвідомлюючи, що студент є суб'єктом, а не об'єктом навчально-виховного процесу. Проблемні, проблемно-пошукові, народно-педагогічні методи навчання стали прерогативними у педагогічній діяльності викладачів.

Втілюючи ідеї державних освітніх документів, професорсько-викладацький склад постійно працював над проблемою реформування загальноосвітньої школи. З цією метою на засіданнях кафедри, під час проведення Круглих столів постійно розглядалися питання методичного забезпечення кафедри у площині реалізації навчальних програм, спецкурсів та спецсеминарів, підготовки студентів до виховної роботи в школі та роботи з батьками, громадськістю.

Вагомим доробком кафедри є написання **підручників та навчально-методичних посібників**: Буквар (автори Д. Луцик, М. Проць, А. Савшак), Буквар для шкіл з польською мовою навчання (автор Д. Луцик), Польська мова для 2 класу (автор Д. Луцик) та навчальний посібник для учителів та учнів «Рідне слово в рідній школі. Інтегроване вивчення читання та української мови в 2 класі» (автори Д. В. Луцик, А. С. Зимульдінова, Г. О. Філь, О. Ф. Химин). Професором Д. В. Луциком видана також й низка таких навчально-методичних посібників, як «Загальна педагогіка», «Дидактика», «Теорія національного виховання», «Школознавство», «Українська сім'я та її виховні функції»,

«Літопис педагогічної думки в Україні». Зимульдінова А. С. є автором методичних посібників з навчання грамоти для молодших школярів. Її зошити з друкованою основою щороку перевидуються та успішно функціонують у школах України. Нею розроблено і впроваджено в навчальний процес спецкурс «Підручничознавство», який забезпечений більш, як 100 альтернативними навчальними підручниками та посібниками для початкової школи. За час існування кафедри методики гуманітарних дисциплін викладачі української мови видали такі навчально-методичні посібники та методичні рекомендації для студентів педагогічних спеціальностей, учителів та учнів початкових класів: «Збірник диктантів» (Д. В. Луцик, І. С. Голодненко, М. Ю. Федурко, Г. О. Філь), «Методичні рекомендації з курсу «Українська мова» (І. С. Голодненко, М. Ю. Федурко, Г. О. Філь), «Додатки до Букваря «Уроки читання періоду навчання грамоти» (Д. В. Луцик, М. М. Проць, А. С. Савшак), «Система вправ з каліграфії» (А. С. Зимульдінова, М. М. Проць), «Шедрик», «Веснянка», «Абетка» (М. М. Проць).

Варто зауважити, що кафедра постійно дбає про покращення методичного забезпечення кафедри. На сучасному етапі існування кафедри професорсько-викладацький склад з метою здійснення ефективності проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, організації самостійної роботи студентів забезпечив навчально-методичними посібниками усі навчальні дисципліни. Є і підручники, за якими здійснюється навчально-виховний процес на факультеті, зокрема «Основи дефектології» (автор І. І. Садова), «Методика викладання природознавства (1 – 4 класи)» (автори Л. Г. Стахів, Л. Б. Колток).

Кафедра співпрацює з АПН України, зокрема академіком О. Я. Савченко, Н. І. Присяжнюк, А. П. Кочиною, Н. І. Листопад. У 1996 р. на факультеті кафедрою методики гуманітарних дисциплін було організовано цікаву зустріч з авторами підручників нової генерації – вчителями Яворівської СШ Львівської області С. С. Жовнір-Кострубою та Н. С. Жовнір-Іватою, оскільки з-під їх пера вийшли такі нові читанки для учнів початкових класів, як «Золоте джерельце», «Чарівний струмок», «Чиста криниця». У 1997 р. відбулася Презентація підручника з навчання грамоти першокласників «Буквар» авторів Д. Луцика, М. Проць, А. Савшак. У номінації «Кращий підручник 1997 року» у Львівській області ця навчальна книга отримала призове місце.

Сьогодні на кафедрі працює один доктор педагогічних наук, професор (М. П. Пантюк); один кандидат філософських наук, доцент (І. М. Кутняк), п'ять кандидатів педагогічних наук, доцентів (А. С. Зимульдінова, Л. Г. Стахів, Т. В. Надім'янова, Л. Б. Колток, Н. І. Калита); три кандидати психологічних наук, доценти (Л. Й. Скалич, І. І. Садова, С. Д. Ілляш), один доцент (Я. А. Дробчак); один старший викладач (Г. В. Шубак); один викладач (С. М. Плахова); два старші лаборанти (Н. М. Херович, Р. З. Даниляк). На сучасному етапі, здійснюючи співпрацю із учительськими колективами шкіл Дрогобицького району та м. Дрогобич, Трускавець, Стрий, викладачами опубліковано низку **навчально-методичних посібників**, які можуть добре прислужитися не лише студентам педагогічних спеціальностей, а й учителям початкових класів, вихователям дошкільних навчальних закладів, батькам, родинам.

Так, на допомогу учителям початкової школи опубліковані навчально-методичні посібники із творчою групою учителів Дрогобицької СЗШ № 4. Це: «Педагогічні технології у початковій школі: робота з дитячою книгою (1 клас)», «Педагогічні технології у початковій школі: уроки розвитку зв'язного мовлення (2-4 класи)» (автори : Л. Г. Стахів та творча група учителів СЗШ № 4 м. Дрогобич). З метою забезпечення ефективності проведення свят на природничу тематику у початковій школі та здійснення ефективності навчання природознавства молодших школярів видано навчально-методичний посіб-

ник «Методика викладання природознавства: позакласна робота» (автор Л. Г. Стахів), «Педагогічні технології у початковій школі на прикладі уроків з природознавства (на допомогу учителям початкової школи)» (автори: Л. Б. Колток, Л. Г. Стахів). Загалом з 2006 до 2015 рр. професорсько-викладацьким колективом кафедри опубліковано 2 підручники з грифом МОН України; 60 навчально-методичних посібників, з них 9 з грифом МОН України.

Кафедрою постійно здійснюється матеріально-шефська допомога школам шляхом передавання дидактичного наочного матеріалу з природознавства та трудового навчання, виготовленого студентами факультету на практичних і лабораторних заняттях з фахових дисциплін. За цю ланку роботи сумлінно відповідають викладачі Дробчак Я. А., Л. Б. Колток, Шубак Г. В.

Детально аналізуючи історію кафедри, можна стверджувати, що викладачі кафедри методики гуманітарних дисциплін постійно підтримували творчі зв'язки з дошкільними установами, загальноосвітніми школами та закладами освіти, Львівським методичним інститутом освіти, обласним управлінням освіти Львівської області, а також кафедра часто організувала **виїзні засідання** в міській загальноосвітній школі (м. Дрогобич, Борислав, Самбір, Стрий), в сільській загальноосвітній школі Дрогобицького району. Кафедрою налагоджені зв'язки з Догімназійною спеціалізованою школою розвивального навчання «Рідна школа» естетично-мистецького профілю при Стрийській гімназії ім. А. Шептицького. Така співпраця науковців та практиків була важливою запорукою ефективності навчально-виховного процесу як у ВНЗ, так і у початковій школі.

Зауважуємо, що з метою професійного зростання, обміну потрібною та цікавою інформацією з питань гуманізації, демократизації, модернізації початкової освіти, зокрема з проблем пошуків оптимальних шляхів підвищення якості навчально-виховного процесу в початковій школі, кафедра педагогіки та методики початкової освіти і далі традиційно підтримує тісні зв'язки із органами управління та закладами освіти м. Дрогобич і Дрогобицького району. Така спільна робота є одна з важливих форм здійснення інтеграції науки і практики, важливими напрямками роботи якої на сьогоднішній день є:

- вивчення та впровадження кращого педагогічного досвіду учителів у процесі підготовки студентів до професійної діяльності;
- скерування студентів-практикантів до кращих шкіл Львівського регіону;
- участь викладачів у роботі курсів підвищення кваліфікації учителів початкової школи;
- укладання навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій для вчителів початкової школи та спільно із учителями початкових класів;
- залучення викладачів до проведення спільних заходів школи педагогічної майстерності;
- надання методичної допомоги вчителям і студентам-заочникам щодо впровадження нових педагогічних технологій до навчально-виховного процесу шкіл м. Дрогобич та Дрогобицького регіону;
- проведення виїзних засідань кафедри у закладах освіти.

Здійснення окреслених завдань відбувалося у процесі проведення низки **виїзних засідань кафедри**. Так, за останні роки таку цікаву форму спільної роботи із учителями та закладами освіти було проведено на базі Лішнянської СЗШ І-ІІІ ст. з порядком денним: «Реалізація принципу зв'язку навчання з вихованням у теорії і на практиці» (2009 р.); Модрицької СЗШ І-ІІ ст. з порядком денним «Шляхи гуманізації навчально-виховного процесу» (2010 р.), Медвежанської СЗШ І-ІІ ст. з порядком денним «Про

впровадження особистісно зорієнтованого навчання в навчально-виховний процес початкової школи та проведення уроку за програмою «Майстер-клас» (2011); на базі методкабінету відділу освіти Дрогобицької райдержадміністрації («Про Державний стандарт загальної початкової освіти: шляхи його реалізації») (2012); на базі Дрогобицької середньої загальноосвітньої школи I-III ст. № 17 з порядком денним: «Про Державний стандарт загальної початкової освіти: проблеми та шляхи його вирішення» (2013), на базі методкабінету відділу освіти Дрогобицької райдержадміністрації з порядком денним: «Шляхи впровадження інтерактивного навчання у початковій школі» (2014).

Зокрема, у 2009 р. кафедрою було здійснено виїзне засідання у музей Учителства та освіти, який функціонує на базі Лішнянської СЗШ I-II ст. і доцентом Зимувльдіноюво було проведено фрагмент нетрадиційного заняття з навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності» на тему «Шлях до педагогічної діяльності» зі студентами 4 курсу факультету початкової освіти. У занятті, проведеному у формі екскурсії, активну участь взяв засновник та організатор цього музею Л.Д. Ліщинський. Присутні мали можливість ознайомитися із цікавим доробком, пов'язаним з діяльністю педагогів Дрогобищини як далекого минулого, так і сьогодення.

30 вересня 2010 р. було організоване викладачем кафедри Шубак Г. В. виїзне засідання у Модрицьку СЗШ I-III ст., де спільно з учителями цієї школи було проведено засідання Круглого столу на тему «Шляхи гуманізації навчально-виховного процесу», приурочене 90-річчю від дня народження В. О. Сухомлинського. В обговоренні активну участь взяли методист відділу освіти О. Б. Лужецька та голови методоб'єднань учителів початкових класів Дрогобицького району, а учні школи уміло демонстрували свої таланти під час виховного заходу, приуроченому Дню народження педагога-гуманіста 20 століття.

28 квітня 2011 р. доцентами кафедри Л. Г. Стахів та Л. Б. Колток у Медвежанській СЗШ I-II ст. з учнями 4 класу було проведено урок за програмою «Майстер-клас» на тему «Релігійні та народні свята в Україні навесні». Високу оцінку проведення такого заходу дали завідувач кафедри Д. В. Луцик, викладачі А. С. Зимувльдінова, Т. В. Надім'янова, Я. А. Дробчак. Викладачами було ухвалено максимально використовувати принципи, методи та методичні прийоми особистісно-зорієнтованого навчання у навчально-виховному процесі ВНЗ та залучати вчителів до підготовки статей для кафедрального збірника «Наукові записки» з проблем інтерактивного навчання учнів 1-4 класів.

Також 20 листопада 2013 р. під девізом «Справжнє навчання не там, де педагог з вершин спускається на землю, а там, де він піднімається до тонких істин світу дитинства» на базі Дрогобицької загальноосвітньої школи I-III ст. № 17 відбувся семінар голів методичних об'єднань учителів початкових класів на тему «Застосування інноваційних технологій на уроках в початкових класах в умовах запровадження нового Державного стандарту». В цей день учительським колективом школи на чолі із його директором та спільно із міським методичним кабінетом Дрогобицької міської ради було глибоко продумано усі етапи проведення цього заходу. Учасники семінару мали можливість побачити цікаве поєднання форм та методів навчання на проведеному фрагменті бінарного уроку з природознавства та англійської мови у 3-А класі на тему «Нежива природа. Охорона природи» (учителі: Г. Й. Нечистяк, І. Т. Міраї), уроці читання у 4-В класі на тему «Усна народна творчість», проведеному у формі проєкту учительською Т. М. Матківською. Під девізом «Важка праця – солодкі знання» був проведений фрагмент уроку «Закріплення знань, умінь і навичок» у 3-А класі з математи-

ки учителькою Г. Д. Шакалець (тема «Засвоєння таблиці ділення на 8. Розв'язування задач, рівнянь»).

Звертаємо увагу, що у процесі проведення цього семінару важливе місце займало засідання «Круглий стіл» на тему «Державний стандарт початкової освіти – проблеми та шляхи вирішення» за участю як професорсько-викладацького складу кафедри, так і голів методичних об'єднань учителів початкових класів міст Дрогобича та Стебника, вихователів дошкільних навчальних закладів. У процесі обговорення на проблемах, породжених Держстандартом, звертали увагу методист відділу освіти виконавчих органів Дрогобицької міської ради Г. М. Дятко. У виступі прозвучали наболілі проблеми, з якими стикнулися учителі початкових класів, зокрема: інформативна перенасиченість підручників відповідно до перевантажених термінами і поняттями програм, які діти 6-9 річного віку фізіологічно не мають можливість опанувати; особливе перевантаження першокласників (лічба в межах 100, задачі на 2 дії); перенаповненість класів (до 35 учнів); орієнтація на сильного учня та ін. Усі ці чинники, підкреслювала Г. Дятко, порушують принцип природовідповідності, ускладнюють умови здійснення навчально-виховного процесу. У виступах педагогів прозвучало побажання висвітлювати своє бачення у подоланні проблем початкової школи на сайтах Інтернету, акцентуючи увагу на проблемі «Школа – сім'я – громадськість», залученні батьків до участі у проведенні щомісячних семінарів та батьківських зборів. Також було запропоновано долучатися учителям до написання статей науково-педагогічного та психолого-методичного характеру з метою спільного видання кафедральної монографії «Підготовка студентів до організації науково-пошукової діяльності».

Варто зауважити, що 18 листопада 2014 р. на базі методичного кабінету відділу освіти Дрогобицької райдержадміністрації відбулося засідання Круглого столу голів шкільних методоб'єднань вчителів початкових класів Дрогобицького району за участю викладачів кафедри педагогіки та методики початкової освіти та кафедри математики і методики викладання математики початкового навчання Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка з теми «Шляхи впровадження інтерактивного навчання молодших школярів».

Оскільки у XXI сторіччі має здійснюватися особистісно-орієнтована модель навчання, учасниками цього заходу, зокрема начальником відділу освіти Дрогобицької райдержадміністрації І. Т. Стечком, завідувачем методкабінетом В. Я. Штокайлом, завідувачем кафедри М. П. Пантюком, методистом відділу освіти О. Р. Лужецькою, було звернено увагу на сьогоденну потребу школи в учителях творчих, ініціативних, учителях нової генерації. У ході проведення «Круглого столу» свою майстерність демонстрували викладачі факультету та учителі початкових класів, акцентуючи увагу на ідеях У. Орда: «Посередній учитель викладає, хороший – пояснює, видатний – показує, а великий учитель надихає», на що і націлює Державний стандарт початкової загальної освіти.

Так, цікаву доповідь на тему «Підготовка вчителів початкових класів до використання інтерактивних методів навчання на уроках гуманітарного циклу» у вмілому поєднанні з образотворчою наочністю продемонструвала А. С. Зимульдінова, глибоко розкривши зміст поняття «інтерактивне навчання» як діалогове навчання, що передбачає вироблення життєвих цінностей, створення атмосфери співробітництва, взаємодії, комунікативних якостей, яке прогнозує моделювання життєвих ситуацій, використання різних ігор, спільне розв'язання педагогічних проблем.

На прагненні постійно оптимізувати процес навчання природознавства зосередила увагу Л. Г. Стахів під час висвітлення теми доповіді «Інтерактивне навчання – один із

шляхів здійснення ефективності навчання природознавства у початковій школі». Нею було акцентовано увагу на інтерактивних технологіях у поєднанні з іншими (технології розвивального навчання, формуванні творчої особистості, створення «Ситуації успіху», «Веселкової технології»). Елементи цих технологій були продемонстровані за допомогою мультимедійних засобів навчання, завдяки чому присутні у залі мали можливість побачити фрагменти відеофільму проведеного уроку з учнями 4 класу Медвежанської СЗШ I – II ст., зокрема методику проведення таких інтерактивних вправ: «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Дискусія», «Карусель». Також було продемонстровано елементи технології створення ситуації успіху та організації групової форми навчальної діяльності шляхом виконання учнями завдань у парах, групах, які є вартісними, та їх, на думку доповідача, доцільно застосовувати у навчально-виховному процесі початкової школи. Головною тезою доповіді Л. Стахів було твердження педагога-гуманіста ХХ ст. В. Сухомлинського: «До хорошого уроку учитель готується усе життя, бо урок – це дзеркало загальної і педагогічної культури учителя, мірило його інтелектуального багатства, показник його світогляду та ерудиції».

Цікаву доповідь на тему «Використання елементів інтерактивних технологій на уроках трудового навчання у початкових класах» представила доцент Я. А. Дробчак. Нею було запропоновано цікаві підходи у здійсненні перетворень завдань відтворювального характеру на творчі, які, на думку доповідача, учителям доцільно проводити у парах, великих і малих групах шляхом виконання інтерактивних вправ «Акваріум», «Мозковий штурм» та ін. Варто зауважити, що вчителями шкіл було високо оцінено запропоновані доцентом форми роботи під час виготовлення виробів у техніці квілінга, а також у процесі обговорення учителями схвальні відгуки доповідач одержала за представлену у залі засідань виставку студентських виробів з трудового навчання.

У процесі проведення Круглого столу своїм доробком з ниви педагогічної діяльності поділилася й учитель початкових класів Доброгостівської СЗШ I – III ст. Лунишин Г. Г., розкривши проблему використання інтерактивних методів навчання на уроках у початкових класах зі своїми вихованцями. Учитель-методист звернула увагу на особливості інтерактивного уроку, зокрема його структуру, в якій центральне місце займає інтерактивна вправа. У доповіді з яскравою наочністю вона цікаво представила методику проведення таких інтерактивних вправ ігрового характеру, як «Квітка-семицвітка», асоціативний куц «Колобок», «Дерево очікувань», «Кубування» та ін. Таким чином, учителем-новатором було здійснено творчий підхід до впровадження інтерактивного навчання як взаємонавчання молодших школярів. Наслідуючи ідеї педагога-гуманіста В. Сухомлинського, Г. Г. Лунишин було також продемонстровано такі форми роботи, як «Сходинки зростання», «Ракета на Місяць», творчий конкурс у рамках тижня «Це моя співуча пір'їна», оформлення виставки «Майстри художньої праці», здійснення проективної діяльності шляхом виконання проекту «Село моє, для мене ти єдине». З метою ефективності цього проекту у здійсненні пошукової роботи педагог радила утворити групи, залучивши до них старшокласників, батьків та членів родини.

У ході обговорення доповідей головами шкільних методоб'єднань було запропоновано надалі тримати тісні зв'язки з професорсько-викладацьким складом факультету початкової освіти, зокрема було акцентовано увагу на створенні своєрідних лабораторій на базі окремих шкіл Дрогобицького району для здійснення пошукової діяльності студентів, які здобувають початкову освіту. Засідання відбувалося у дружній доброзичливій атмосфері. Усі учасники були активними в обговоренні проблем школи нового типу, в якій учителі новатори, учителі-майстри своєї справи вміло втілюють у

життя важливе кредо інтерактивного навчання, сформульоване свого часу філософом Конфуцієм: «Те, що я чую, я забуваю. Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю. Те, що я чую, бачу, обговорюю – я починаю розуміти. Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю – я набуваю знань і навичок. Коли я передаю знання іншим, я стаю майстром». Ці слова є актуальними й сьогодні, оскільки складають основу особистісно орієнтованої моделі навчально-виховного процесу початкової школи і є важливим стрижнем модернізації початкової освіти.

Кафедрою організуються також педагогічні читання, методичні семінари та методичні тижні, а також спільні відкриті позакласні заходи тощо. Така тісна співпраця викладачів кафедри з навчальними закладами та закладами освіти породжує постійне вивчення передового педагогічного досвіду учителів початкових класів та вихователів дошкільних навчальних закладів, ідеї яких творчо впроваджуються у практику. Тісні зв'язки підтримуються із випускниками шкіл м. Дрогобич, району, області.

Так, на базі середніх загальноосвітніх закладів проводилися такі методичні семінари: »Проведення нестандартних уроків у початкових школах» (Сторонянська СЗШ I-II ст.); «Інтегроване вивчення предметів за галузям знань» (Підбузька СЗШ I-III ст.); «Впровадження педагогічних технологій особистісно-зорієнтованого навчання та виховання особистості» (Дорожівська СЗШ I-III ст.). З метою проведення негайного оперативного розв'язування проблем викладачами кафедри було проведено «Методичний оператив» у Нагуєвицькій СЗШ I-III ст., у цікавій формі відбувався методичний семінар зі священниками на базі Рихтицької СЗШ I-III ступенів на тему «Релігійне виховання учнів в умовах світського характеру освіти». Важливими формами методичної роботи є проведені Методичні тижні у Новокропивницькій та Меденицькій СЗШ I-III ст.

У 2015 р. цікаву зустріч проведено з учительською вищою категорією, переможцем Конкурсу «Вчитель року-2014» спеціалізованої СЗШ I-III ст. м. Дрогобич Гоції Тетяною Дмитрівною.

Сьогодні колектив кафедри здійснює науково-дослідну роботу у співпраці з Інститутом педагогіки НАПН України; Інститутом проблем виховання НАПН України; Львівським науково-практичним центром професійно-технічної освіти НАПН України; Львівським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти; Прикарпатським національним університетом ім. В. Стефаника; Київським університетом ім. Б. Грінченка; Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В. Гнатюка; Житомирським державним університетом ім. І. Франка; Національним педагогічним університетом ім. М. Драгоманова.

Ми також акцентуємо увагу на проведення **нетрадиційних лекційних та практичних, семінарських та лабораторних заняттях**. Такі заходи проводяться із залученням педагогічних колективів відділів освіти міста та району, учителів-практиків, спеціалістів у сфері початкової освіти, методистів, учителів-новаторів.

Так, втілюючи цю ідею, 25 грудня 2012 р. був проведений День педагогічної майстерності, на якому представники кафедри з участю учителів міста, завідувача методичним кабінетом відділу освіти Дрогобицької райдержадміністрації В. Я. Штокайла, керівника осередку «Просвіта» у с. Волоща, учасника ОУН-УПА, багаторічного в'язня більшовицьких концтаборів В. І. Грущака всебічно і глибоко обговорили проблему впровадження інноваційних педагогічних технологій з викладачами і учителями школи, реалізації принципу зв'язку навчання з вихованням. Основою для професійної дискусії з проблеми були проведені відкриті заняття зі студентами 3 та 4 курсів, зокрема лекція на тему «Інноваційні підходи до застосування частково-предметних технологій

у початковій школі» (Л. Г. Стахів) та семінарське заняття «Патріотичне виховання учнів початкових класів» (С. Д. Ілляш).

Так, Л. Г. Стахів проводила відкриту лекцію з навчальної дисципліни «Педагогічні технології у початковій школі» зі студентами 4 курсу денної форми навчання, на якій акцентувала увагу на змісті нетрадиційних методик, за якими здійснюється навчально-виховний процес шкіл Львівщини і Закарпаття (Школа Святої Софії, Школа «Джерельце», Школа Радості, Школа «Тривіта» (м. Львів) та Довжанська СЗШ І – III ст. Іршавського району Закарпатської області («Веселкова технологія»). У цьому заході взяв участь і завідувач методичним кабінетом відділу освіти Дрогобицької райдержадміністрації В.Я.Штокайло, який зосередив увагу студентів на застосуванні частково-предметних технологій у школах Дрогобицького району.

На лекції оптимально поєднувалися різні форми та методи навчання студентів, впроваджувалося інтерактивне навчання шляхом застосування парної та кооперативно-групової форм навчальної діяльності. Лекція була проведена у формі умовної подорожі до Країни творчості із використанням мультимедійної системи.

До висвітлення наступних питань були залучені запрошені гості. Зокрема, щодо застосування частково-предметних технологій у школах Дрогобицького району із цікавим повідомленням виступив завідувач методичним кабінетом відділу освіти Дрогобицької райдержадміністрації Володимир Якович Штокайло. У його виступі чітко простежувалася думка про те, що працювати в таких закладах можуть учителі, покликані Богом – компетентні, ерудовані знавці, виражені майстри своєї справи.

Із цікавим повідомленням у формі відеоролика перед студентами виступили й учителі творчої групи СЗШ І-III ст. № 4 м. Дрогобич: учитель початкових класів, голова творчої групи Леся Гизюк та заступник директора з навчальної роботи початкових класів цієї школи Світлана Самойлик. Ними був презентований навчально-методичний посібник «Педагогічні технології у початковій школі: робота з дитячою книгою (1 клас)», виданий спільними зусиллями Л. Стахів та групою учителів цієї школи. Студенти ознайомилися із кредами кожного учителя, якими керуються наставники дитячих сердець цієї школи.

Акцентуємо увагу й на тому, що у День педагогічної майстерності було проведено й семінарське заняття з навчальної дисципліни «Теорія виховання» зі студентами 3 курсу (група ПОА – 31) С. Д. Ілляш. Викладачем було зосереджено увагу на такі форми виховної роботи з патріотичного виховання, як конкурси, вікторини, виставки, декламування віршів, виконання пісень, а також проведення зустрічей з видатними людьми, особливо учасниками національно-визвольних змагань. На семінарському занятті добре прислужилася демонстрація фрагментів документального фільму із висвітленням тих історичних подій, які варто знати і пам'ятати молодому поколінню, оскільки на сьогоднішній день дедалі менше залишається тих, хто міг би поділитися своїми спогадами, доповнити уже відоме про героїчні змагання ОУН-УПА за становлення самостійної української держави.

У цей день педагогічної майстерності студенти мали змогу поспілкуватися із людиною, яка була живим свідком творення нашої історії, учасником визвольних змагань, колишнім зв'язковим УПА. Із уст запрошеного гостя, який знав німецьких та московських тюрем, пана Бенедика Грушачка вони почули правдиві історії зі суворой школи життя цього героя, нині – голови осередку «Просвіта», ініціатора багатьох культурно-просвітницьких заходів, активного учасника громадського життя, літературного діяча – автора

поетичних збірок та книг спогадів, десятків публікацій. Окремі публікації п. Бенедьо подарував студентській молоді.

День педагогічних інновацій під назвою «Шляхи використання педагогічних інновацій у ВНЗ і початковій школі» проводився і 25 жовтня 2014 р. доцентами кафедри А. С. Зимульдіною (лекція на тему «Спілкування як інструмент соціалізації майбутнього учителя» з навчальної дисципліни «Основи педагогічної майстерності») та Я. А. Дробчак (лабораторне заняття на тему «Виготовлення квілінгу» з навчальної дисципліни «Трудове навчання з практикумом»). Ці відкриті заняття відповідали високому рівню науковості і методичної досконалості з акцентом втілення інноваційних технологій у практичній діяльності викладачів та студентів.

Дні педагогічної майстерності є днями педагогічної новизни, педагогічних пошуків, педагогічних здобутків та поширення передового педагогічного досвіду.

Висновки. Уміле проведення організаційно-методичної роботи кафедри педагогіки та методики початкової освіти служить ефективним засобом у підготовці майбутніх педагогів, є важливим шляхом до їх професійного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Боднар В. І. Психолого-педагогічні чинники формування особистості майбутнього учителя у педагогічному ВНЗ / В. І. Боднар. Педагогічні та психологічні науки в Україні : зб. наук. праць до 15-річчя АПН України у 5 томах / Теорія та історія педагогіки. – К. : Педагогічна думка, 2007. – Т. 1. – С. 248–259.
2. Пантюк М. П. Інтерактивне навчання молодших школярів у контексті інтеграції науки і практики / М. П. Пантюк, Л. Г. Стахів. Актуальні питання гуманітарних наук : зб. наукових праць молодих учених. – 2015. – Вип. 12. – С. 304–310.
3. Хомич Л. О. Система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів / Л. О. Хомич : автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. – К., 2004. – 38 с.

REFERENCES

1. Bodnar V. I. Psihologo-pedagogichni chinniki formuvannya osobistosti majbutnogo uchitelya u pedagogichnomu VNZ / V. I. Bodnar. Pedagogichni ta psihologichni nauki v Ukraini : zb. nauk. prac do 15-richchya APN Ukraini u 5 tomah / Teoriya ta istoriya pedagogiki. – K. : Pedagogichna dumka, 2007. – T. 1. – S. 248–259.
2. Pantyuk M. P. Interaktivne navchannya molodshih shkolyariv u konteksti integracij nauki i praktiki / M. P. Pantyuk, L. G. Stahiv. Aktualni pitannya gumanitarnih nauk : zb. naukovih prac molodih uchenih. – 2015. – Vip. 12. – S. 304–310.
3. Homich L. O. Sistema psihologo-pedagogichnoj pidgotovki vchitelya pochatkovih klasiv / L. O. Homich : avtoref. dis. ... dokt. ped. nauk : 13.00.04. – K., 2004. – 38 s.

Статтю подано до редакції 14.09.2015 р.